

Félév beosztása

1. szept. 12.: Általános infók, kísérletezés módszertana
2. szept. 19.: statisztika: repeated measures MANOVA, néhány kísérlet bemutatása irodalom alapján
3. szept. 26.: statisztika: mixed models, saját kísérletek tervezése
4. okt. 3.: statisztika: binomiális regresszió, saját kísérletek tervezése
5. okt. 10.: kísérletek összeállítása, konzultáció
6. okt. 17.: kísérletek összeállítása, konzultáció
7. okt. 24.: kísérletek bemutatása csoportokban
8. nov. 7.: adatgyűjtés, statisztikai elemzés
9. nov. 14.: adatgyűjtés, statisztikai elemzés
10. nov. 21.: adatgyűjtés, statisztikai elemzés
11. nov. 28.: eredmények bemutatása csoportokban
12. dec. 5.: eredmények bemutatása csoportokban
13. dec. 12.: leadott összegzések értékelése, jegybeírás

Gyakorlati tudnivalók

Óra anyaga elérhető itt:

clara.nytud.hu/~mady

Követelmények:

- ▶ Kísérlet tervezése egyedileg vagy csoportban (max. 3 ember),
- ▶ adatgyűjtés,
- ▶ statisztikai elemzés,
- ▶ írott beszámoló.

Jegy módszertan osztályzatként is elismerhető.

Barátságos stílusú olvasnivaló:

Sebba, Mark (2000): Focussing on language. Definite Article Publications, Lancaster.

Témaválasztás

- ▶ Konkrét, empirikus adatok alapján megválaszolható kérdés legyen, ne általános kérdés.
- ▶ Rendelkezésre álló idő: néhány hét alatt egyetlen kérdés egy, legfeljebb két módszerrel.
- ▶ Legyen hozzáférésünk az adatközlőkhöz, a laoszi isaan nyelvjárás pl. lehet, hogy nem a legjobb vizsgálódási terület.
- ▶ Adatgyűjtés feleljen meg az etikai követelményeknek. SOHA ne készítsünk felvételeket a kísérleti személyek megkérdezése nélkül!

Kísérlet típusai

- ▶ Szabad \leftrightarrow meghatározott dizájn: (1) szabad beszélgetés vagy (2) meghatározott adatok gyűjtése. Pl. nyelvjárásgyűjtés: adatközlő beszélgetése vagy konkrét formákra rákérdezés.

Kísérlet típusai

- ▶ Szabad ↔ meghatározott dizájn: (1) szabad beszélgetés vagy (2) meghatározott adatok gyűjtése. Pl. nyelvjárásgyűjtés: adatközlő beszélgetése vagy konkrét formákra rákérdezés.
- ▶ Kvalitatív ↔ kvantitatív: (1) megfigyelések leírása, jellemzése, pl. konverzációs analízis, szociolingvisztikai interjú elemzése stb. (2) számszerű elemzés leíró vagy következtető statisztikai módszerekkel.

Kísérlet típusai

- ▶ Szabad ↔ meghatározott dizájn: (1) szabad beszélgetés vagy (2) meghatározott adatok gyűjtése. Pl. nyelvjárásgyűjtés: adatközlő beszélgetése vagy konkrét formákra rákérdezés.
- ▶ Kvalitatív ↔ kvantitatív: (1) megfigyelések leírása, jellemzése, pl. konverzációs analízis, szociolingvisztikai interjú elemzése stb. (2) számszerű elemzés leíró vagy következtető statisztikai módszerekkel.
- ▶ Produkciós ↔ percepciós adatgyűjtés: (1) a kísérleti személyek által produkált adatok, vagy (2) adott stimulusokra adnak válaszokat. Pl. *mennem kell* vagy *kell menjek* szerkezet használata, produkció: mondatok alkotása FERI + KELL + MENNI szavakból, percepció: bináris választás, grammatikalitási ítélet ötfokú skálán, reakcióidő mérése válaszadáskor stb.

Kísérlet típusai

- ▶ Szabad ↔ meghatározott dizájn: (1) szabad beszélgetés vagy (2) meghatározott adatok gyűjtése. Pl. nyelvjárásgyűjtés: adatközlő beszélgetése vagy konkrét formákra rákérdezés.
- ▶ Kvalitatív ↔ kvantitatív: (1) megfigyelések leírása, jellemzése, pl. konverzációs analízis, szociolingvisztikai interjú elemzése stb. (2) számszerű elemzés leíró vagy következtető statisztikai módszerekkel.
- ▶ Produkciós ↔ percepciós adatgyűjtés: (1) a kísérleti személyek által produkált adatok, vagy (2) adott stimulusokra adnak válaszokat. Pl. *mennem kell* vagy *kell menjek* szerkezet használata, produkció: mondatok alkotása FERI + KELL + MENNI szavakból, percepció: bináris választás, grammatikalitási ítélet ötfokú skálán, reakcióidő mérése válaszadáskor stb.
- ▶ Saját adatok ↔ meglévő adatbázis: (1) speciális szükségletek szerinti adatgyűjtés, (2) létező adatbázis (fontos a megfelelő kereshetőség, annotáció stb.)

Beágyazás

- ▶ Korábbi szakirodalom ismerete elengedhetetlen. Hasznos források: www.nyttud.hu/bel/ Belső könyvtár adatbázisa igen sok online folyóirattal.
- ▶ Cikk szerzőjének megkeresése: ha nem ismeritek, akkor sem veszi senki rossz néven, sőt, legyezi a hiúságát.
- ▶ Eddigi kutatásokra való hivatkozás elengedhetetlen, ld. később.

Adatgyűjtés

- ▶ Másolat a nyers adatokról! Ha papír, fénymásolat, ha digitális adatok, mentés külső adathordozón, amit nem használunk a mindennapi munkához.
- ▶ Kísérleti személyek elérhetősége utólagos adatpótláshoz (pl. életkoruk vagy iskolai végzettségük, ami először nem tűnt relevánsnak).
- ▶ Kérjünk írásos hozzájárulást az adatok közzétételéhez.
- ▶ Kísérleti személyek adatainak anonimizálása: nevük máshol legyen tárolva, mint az adataik.
- ▶ Kvalitatív leírásban változtassuk meg a kísérleti személyek nevét, és ne közöljünk az azonosításukra alkalmas adatokat (pl. alvilági személyekről).
- ▶ Megfigyelési paradoxon: örök probléma, hogy a megfigyelt személy máshogy viselkedik, mint természetes közegben. Próbáljunk természetes közeget teremteni, ne viselkedjünk kutató néniként/-bácsiként, kezdjünk minden adatgyűjtést barátkozással.

Beszédfelvételek

- ▶ Csendes környezet (ne utcafronton, ne irodában, ne család nappalijában.)
- ▶ Hangelnyelés: szőnyeg, függöny, esetleg falvédő felé beszélve.
- ▶ Mikrofon: beszélő rögzítéséhez legjobb a kardioid típusú, fejhez rögzíthető kondenzátormikrofon. Csoportos beszélgetéshez jó a felfüggesztett stúdiómikrofon is.
- ▶ Külső hangkártya (A/D átalakító) nagyban javítja a minőséget.
- ▶ Minőségi kívánalmakat a felhasználás határozza meg: szegmentális elemzéshez stúdióban célszerű felvenni, intonáció elemzéséhez elég egy nem túl zajos szoba is (vigyázzunk a hangvisszaveréssel!).